

Statsråd Kari Nessa Nordtun
Att: postmottak@kd.dep.no

Vår ref. MLV

Oslo, 19.01.2024

Diabetesforbundets innspill til statsbudsjettet for 2025

Diabetesforbundet er en uavhengig interesseorganisasjon for personer med diabetes og andre som er interessert i diabetes. Forbundet ble stiftet i 1948 og har omkring 32 000 medlemmer, 11 fylkeslag og 125 lokalforeninger. Diabetesforbundet jobber for et godt liv med diabetes – og en framtid uten.

Diabetes i Norge

Norge har sluttet seg til WHO og FNs bærekraftsmål om å redusere for tidlig død av ikke-smittsomme sykdommer med 33 prosent innen 2030. På et overordnet nivå ligger Norge godt an, men for målene om å øke den fysiske aktiviteten og stoppe økningen i diabetes og fedme, er det ikke fremgang.

Folkehelseinstituttet estimerer at 345.000 personer kan ha diabetes i Norge. Forekomsten øker fordi befolkningen blir eldre og fordi flere har overvekt eller fedme. Diabetes er en alvorlig og kompleks sykdom, der mangelfull blodsukkerkontroll kan gi komplikasjoner i hjerte, øyne, nyrer og føtter.

En studie utført av Folkehelseinstituttet i 2023 viser at diabetes er på 8. plass av sykdommer med høyest helseutgifter. Samfunnskostnader som sykefravær og trygd er ikke inkludert i den studien. En annen studie, utført av Oslo Economics i 2021, viste at diabetes type 2 koster samfunnet 46 milliarder i året.

For å styrke folkehelsen og redusere samfunnskostnadene som følge av diabetes må myndighetene gjøre mer for å utjevne ulikhet i helse. Det må også legges bedre til rette for at alle kan ta sunne valg. I tillegg må den offentlige helsetjenesten bli bedre på å forebygge kostbare komplikasjoner som følge av diabetes.

Diabetesforbundet ber regjeringen om:

- 100 millioner til innføring av næringsrikt og gratis daglig skolemåltid
- 100 millioner til oppstart av program for daglig fysisk aktivitet i skolen
- Økt grunnbemanning i skole og barnehage for å ivareta barn med nedsatt funksjonsevne bedre

Næringsrik og gratis skolemat

Omtrent 115 000 barn vokser opp i vedvarende lavinntekt i Norge. Å vokse opp i lavinntekt påvirker barnas livssjanser, helse og risiko for ikke-smittsomme sykdommer. I et samfunn med økende forskjeller og utfordringer med overvekt, fedme og diabetes type 2 må skolen ta et større ansvar for å utjevne ulikhet.

Én av fire ungdommer og hver sjettede niåring veier for mye. Å tilby alle barn et daglig sunt skolemåltid vil bidra til flere barn etablerer sunne levevaner tidlig i livet. Barn trenger næringsrik mat for å leke, lære, trives og mestre. Diabetesforbundet ber derfor regjeringen om å overholde sine løfter i Hurdalsplattformen og bevilge midler til innføring av et gratis næringsrikt skolemåltid til alle elever i grunnskolen. Skolemåltidet må være i tråd med de nasjonale kostholdsradene og tilgjengelig for elever i hele landet, med rom for lokale tilpasninger.

Diabetesforbundet viser til «Rapport fra ekspertgruppa om kostnadseffektive tiltak som kan føre til et bedre kosthold og utjevne sosiale forskjeller i kostholdet» fra januar 2024. Innføring av daglig gratis frukt og grønt til elever i barnehage, grunnskole og videregående er ett av fem anbefalte tiltak for sunnere kosthold.

Diabetesforbundet ber om 100 millioner til innføring av næringsrikt og gratis daglig skolemåltid.

Økt daglig fysisk aktivitet i skolen

Fysisk aktivitet i barndommen danner grunnlaget for god helse, mestring og velvære som voksen. Sammen med gratis skolemat vil daglig fysisk aktivitet styrke barns forutsetning for læring og mestring. Det vil også bidra til å forebygge sykdom og helseulikhet. Forskning viser at aktivitetsnivået hos barn og unge synker med økende alder, og at inaktivitet rammer sosialt skjevt. Blant norske 15-åringer er det bare halvparten som tilfredsstillende anbefalingen om 60 minutters daglig aktivitet. Barn og unge med innvandrerbakgrunn har lavere aktivitetsnivå enn etnisk norske barn. Det er dokumentert at én times daglig fysisk aktivitet gir bedre helse for dem som trenger det mest. Innføring av daglig fysisk aktivitet i skolen vil kreve at det settes av midler til kompetanseheving av ansatte i skolen, og i enkelte tilfeller utbedring av skolens uteområder, og innkjøp av nødvendig utstyr.

Diabetesforbundet ber om 100 millioner til oppstart av program for daglig fysisk aktivitet i skolen

Øke grunnbemanningen i barnehage og skole

For at barn med diabetes skal ha et godt læringsmiljø og være trygge er det avgjørende med tilgjengelige voksne som kan hjelpe barnet med behandlingen. Det teknologiske behandlingsutstyret til barn og voksne med diabetes blir stadig bedre og mer avansert. Det er positivt for behandlingen, men betyr samtidig at utstyret er for avansert for de yngste barna å operere alene. Hvor tett oppfølging et barn med diabetes trenger, avhenger av en rekke ulike faktorer som alder, modenhet og hvorvidt barnet har et godt regulert blodsukker eller ikke. Felles for alle, er at de trenger voksne som kjenner til deres diabetes, som kan behandlingshjelpemidlene og som kan bistå med behandlingen ved behov.

I dagens regelverk, faller ofte barn med kronisk sykdom utenom kriteriene for å få vedtak på assistent. Mange barn med diabetes har heller ikke behov for én til én assistent, men de trenger voksne som er tilgjengelige. Denne oppfølgingen bør gjøres av andre ansatte i skolen

enn de pedagogisk ansatte. I barnehagens rammeplaner og skolens lærerplaner får de ansatte stadig flere oppgaver som ikke er opplæringsoppgaver. Det forventes ofte at pedagogiske personalet skal løse disse oppgavene, til tross for at det er mangel på pedagogisk ansatte og det ikke utdannes nok pedagoger.

Diabetesforbundet mener derfor at grunnbemanningen i barnehage og skole må styrkes. Det vil gi barn med diabetes en tryggere barnehage- og skolehverdag, og pedagogisk bedre kapasitet til å følge opp hver enkelt barns faglige behov.

Diabetesforbundet ber om økt grunnbemanning i skole og barnehage for å ivareta barn med nedsatt funksjonsevne bedre

Diabetesforbundet ønsker regjeringen lykke til med statsbudsjett for 2025.

Ved spørsmål ta kontakt med fagpolitisk ansvarlig Malin Lenita Vik, tlf. 94256926, e-post: malin.lenita.vik@diabetes.no

Med vennlig hilsen

diabetesforbundet

Cecilie Roksvåg
Fungerende Generalsekretær og Forbundsleder